

JURO:S SYNPUNKTER PÅ *EN* *REFORMERAD NOTARIEANTAGNING*

1. JURU:s uppfattning i korthet

JURO tackar för möjligheten att inkomma med synpunkter på *en reformerad notarieantagning*. Vi vill med anledning av förslaget anföra följande.

Det är positivt att Domstolsverkets förslag innebär att betydelsen av examensbetyg skulle komma att minska vid notarieantagningen. Med anledning av detta är JURU som utgångspunkt positivt inställda till reformen. Däremot anser JURU att följande justeringar bör göras för att förslaget ska kunna uppnå en tillräcklig förändring:

- Betygen bör tillmätas en ännu mindre betydelse än föreslagna 61 %. Maximalt bör betygen uppgå till 50 % av den totala meritvärderingen.
- Andelen högskolepoäng som avräknas bör uppgå till 45 högskolepoäng istället för föreslagna 30.
- Beräkningen av arbetslivserfarenhet bör likna det system som redan finns i dag.
- Notariebetygen bör avskaffas.

2. Examensbetyg som del av notarieantagningen

JURO:s bedömning: JURU är positiva till en minskning av universitetsbetygens betydelse för notarieantagningen. Examensbetyg borde dock utgöra maximalt 50 % av meritvärderingen. Avräkning borde kunna göras på 45 högskolepoäng istället för föreslagna 30 högskolepoäng.

2.1 Utredarens förslag i korthet

Utredaren föreslår i rapporten att betydelsen av examensbetyg ska minska som andel i den meritvärdering som används som grund för notarieantagningen. Samtidigt föreslår man att en ny urvalskategori införs i form av kapacitets- och personlighetstester, för att väga upp för

denna minskning. Domstolsverket föreslår att examensbetyg ska uppgå till 61 % av den totala meritvärderingen, att jämföra med de 81 % som tidigare har varit fallet. Domstolsverket utgår här från betygens reella vikt i urvalet, vi kommer genomgående i remissvaret att göra detsamma.

Det förslag som presenteras går också ut på att andelen högskolepoäng som får avräknas vid ansökan till notarietjänstgöringen sänks från 37,5 högskolepoäng till 30 högskolepoäng.

2.2 Betygsfokus leder till psykisk ohälsa

Examensbetyg bör inte utgöra en för stor andel av antagningen till notarietjänstgöringen eftersom det ger en negativ inverkan på landets juriststudenter. Det har under de senaste åren gjorts flera utförliga undersökningar och enkäter om välmåendet på juristprogrammet. I undersökningarna framgår tydligt att det finns ett stort problem med betygsrelaterad stress och psykisk ohälsa, inte minst bland kvinnor. I Studentbarometern som gjordes i Lund 2017 framgår att 72 % av juriststudenterna känner sig stressade i ganska eller mycket hög grad på grund av sina studier (se s. 20 i Studentbarometern). I samma undersökning uppger 38 % av juriststudenterna att studiesituationen fått dem att må psykiskt dåligt i ganska eller mycket hög grad och 89 % anser att studieklimatet i ganska eller mycket hög grad kännetecknas av stress (se s. 22 och 24 i Studentbarometern). Av en stressenkät som gjordes i Uppsala våren 2018 framgår också siffror som visar på hur allvarlig situationen är. På termin 1, 3 och 5 uppger omkring 50 % att de känner sig stressade över sina studier varje dag. För termin 2, 4, 6, valfria kurser och examensarbete uppger runt 20–30 % av studenterna att de känner sig stressade varje dag.

I Studentbarometern som gjordes i Lund 2017 uppger dessutom 71 % av juriststudenterna att de högsta kraven kommer från arbetsmarknaden. Arbetsmarknaden omfattar givetvis fler arbetsgivare än Domstolsverket, men det råder inga tvivel om att just notarietjänstgöringen är en stor del av orsaken till den stress som råder på juristprogrammet. Precis som anges i rapporten anställer Domstolsverket väldigt många jurister (omkring 600 årligen), varav en stor andel av dessa är nyligen utexaminerade studenter. Med detta följer också ett stort ansvar. JURO:s uppfattning är därför att det är uppenbart att betygshets är ett stort problem på juristprogrammet och att denna i många fall också leder till en utbredd psykisk ohälsa.

Mot bakgrund av detta är JURO därför starkt positiva till att Domstolsverket äntligen insett att man behöver se över och förändra det antagningsförfarande som råder och som vållat stora problem i studentkollektivet genom åren. Däremot är det beklagligt att man inte går längre, att man istället väljer att nöja sig med en tämligen liten reform. Enligt förslaget kommer andelen betyg (enligt den viktningssmetod som Domstolsverket använt) i meritvärderingen minska från 81 % till 61 %. Detta anser JURO är en otillräcklig förändring. JURO har all respekt för att det är svårt att nå enighet kring en större reform, men samtidigt anser vi att problemet är så pass omfattande att någonting nu måste ske för att vända den negativa trend av psykisk ohälsa som hotar att påverka den framtida juristbranschen. Annars behöver kanske frågan om nuvarande betygssystem vara eller inte vara på juristprogrammet lyftas upp för diskussion.

JURO föreslår därför att andelen betyg i meritvärderingen borde uppgå till högst 50 %. Detta hade dels resulterat i att övriga urvalskriterier givits en större tyngd och dels hade det sänt en signal till landets juriststudenter att examensbetyg inte längre är den klart viktigaste aspekten för att kunna antas som notarie. Hur detta ska kompenseras för i den sammanvägda meritvärderingen återkommer vi till under 4.3 nedan.

2.3 Examensbetyg går inte att jämföra

Ett annat argument för att betygen borde ges en klart mindre betydelse som urvalskriterium är det faktum att det är omöjligt att på ett rättvist sätt jämföra betyg mellan de olika universiteten. Domstolsverket nöjer sig i princip med att avfärda detta på grundval av att "skillnaderna är emellertid (...) inte så stora att det diskvalificerar betyg som urvalskriterium" (se s. 36). Det är oroväckande att Domstolsverket inte tycks se det större problemet utan istället försöker förenkla det komplexa i frågan. Av den rapport från Umeå universitet som Domstolsverket hänvisar till framgår bland annat att skillnaden i betygssättning på examensarbetet är enorm, beroende på var du väljer att studera. För att ta ett exempel uppgick andelen AB på examensarbeten i Uppsala under 2018 till 81 %. Motsvarande siffra i Göteborg var 40 %. Domstolsverket skriver att domstolarna inte märker någon större skillnad i kvalitet beroende på var notarierna har genomfört sin juristutbildning. Det faktum att skillnaderna är stora mellan universitetens betygssättning behöver givetvis inte diskvalificera betyg som ett urvalskriterium. Däremot är det en tydlig indikator på att mindre vikt borde fästas vid just betygen och att dessa borde ha en mindre andel i den totala meritvärderingen.

2.4 Avräkning av 45 högskolepoäng

JURO är positiva till att avräkning av vissa högskolepoäng även fortsättningsvis ska vara möjligt vid meritvärderingen. I och med förslaget skulle dock den andel högskolepoäng som får avräknas sänkas från nuvarande 37,5 högskolepoäng till 30 högskolepoäng. Detta motiveras av att ett stort borträknande missgynnar de "främsta studenterna" samt att det leder till att meritpoängen från examen kommer att variera i mindre utsträckning. Med anledning av ovan anförda skäl är betygen inte nödvändigtvis ett bra mått på vilka som är de "främsta studenterna", mer än att en student med genomgående AB troligtvis kan anses vara en skickligare juriststudent än en med genomgående B.

JURO föreslår därför att avräkning bör kunna ske med 45 högskolepoäng istället för nuvarande 37,5 och de föreslagna 30. Enligt JURU:s uppfattning är det inte alls säkert att sjukdomar eller familjerelaterade problem som en avräkning avser att kompensera för endast består under en så kort tidsrymd som en termin. Vidare hade en större avräkning resulterat i en mer rättvis antagningsprocess, då de studenter som endast har några enstaka betyg i åtskillnad värderas mer lika avseende urvalskriteriet examensbetyg. Detta hade även bidragit till att jämna ut orättvisor som kan uppstå med hänsyn till vilket universitet man väljer att studera på.

2.5 Sammanfattning

Sammantaget är JURU positiva till alla former av förändringar som resulterar i att examensbetyg minskar i betydelse vid antagning till notarietjänstgöring. Med det sagt

bedömer JURO att nuvarande förslag inte kommer att leda till tillräckligt stor förändring. Andelen examensbetyg i meritvärderingen borde som mest uppgå till 50 %. Vidare anser JURO att andelen högskolepoäng som får avräknas från meritvärderingen borde uppgå till 45 istället för föreslagna 30 för att uppnå en så bra antagningsprocess som möjligt.

3. Övriga urvalskriterier

JURO:s bedömning: JURO tillstyrker förslaget att avskaffa andra akademiska meriter som urvalskriterium. Bedömningen av vad som utgör för meritvärderingen relevant erfarenhet, samt hur denna skall vägas, bör enligt JURO behållas i dess nuvarande form. Möjligheterna att kombinera de föreslagna urvalskriterierna med intervjuer bör utredas mer grundligt.

3.1 Utredarens förslag i korthet

Det förslag som presenteras i rapporten är i korta drag att examensbetyg och arbetslivserfarenhet också i fortsättningen ska användas som urvalskriterier, dock med vissa ändringar med avseende på arbetslivserfarenhetens juridiska koppling. Akademiska studier ska enligt förslaget inte längre beaktas i antagningsprocessen. Istället föreslås att personlighets- och kapacitetstester införs. Möjligheten att göra ett urval genom intervjuer utreds men lämnas utan avseende.

3.2 Andra akademiska studier

Vad beträffar förslaget att avskaffa andra akademiska studier som urvalskriterium anser JURO att det är positivt att studenternas välmående vägs in i bedömningen. JURO delar utredarens uppfattning att meritpoängen för andra akademiska studier skapar incitament för dubbelläsning. Det är i dagsläget vanligt att studenter läser fristående kurser eller andra program parallellt med juristprogrammet, bland annat för att öka sina chanser vid antagningen till notarietjänstgöring. JURO:s bedömning är att denna dubbelläsning utgör ett stort stressmoment på juristprogrammet.

Samtidigt vill JURO understryka att övriga argument som framförs för avskaffandet av detta urvalskriterium lämnar en del att önska. Vi anser till exempel till skillnad från utredaren att andra akademiska studier, oavsett avsaknaden av direkt koppling till arbetsuppgifterna som notarie, kan medföra ett verkligt värde för tjänstgöring i domstol (jfr s. 38 f.). Genom akademiska studier tillägnar sig studenten en akademisk bildning som inte kan mätas i rena faktakunskaper, utan i form av metod, tillvägagångssätt och kritiska förhållningssätt. En allmänbildning som mycket väl kan vara värdefull, kanske inte främst för en notarie, men desto mer för en framtida domare, åklagare eller annan person verksam inom rättsväsendet. Att dessa egenskaper svarar mot ett stort antal av de egenskaper som uppräknas i den föreslagna kravprofilen behöver knappast påpekas.

Trots ovanstående anser JURO emellertid att fördelarna med ett avskaffande av andra akademiska meriter som urvalskriterium väger tyngre än nackdelarna. Detta särskilt då den psykiska ohälsan bland studenterna adresseras. Det nuvarande systemet premierar och normaliserar en kultur av ohållbar dubbelläsning. De egenskaper som kännetecknar en

akademisk bildning kan enligt vår bedömning beaktas på andra sätt i urvalet, framförallt genom de föreslagna kapacitetstesterna. Sammantaget ställer sig JURO därför bakom utredarens förslag att avskaffa andra akademiska studier som urvalskriterium.

3.3 Arbetslivserfarenhet

De arbetslivserfarenheter som beaktas i meritvärderingen är i dag indelade i två urvalsgrupper beroende på juridisk relevans. Den ena gruppen omfattar arbeten med klar juridisk inriktning vilka ger ett större utslag i urvalet. Den andra gruppen omfattar arbeten med inslag av normtillämpning vilka ger ett mindre utslag i urvalet. Förslaget som presenteras i rapporten är att endast arbeten ur den först nämnda gruppen ska räknas till urvalskriteriet arbetslivserfarenhet. Vidare föreslås att arbetslivserfarenhet som erhållits innan studenten påbörjat juristprogrammet inte längre ska vara meriterande, något som enligt utredaren följer naturligt av att krav ställs på arbete med klar juridisk inriktning.

JURO håller inte med utredaren om behovet av att på det sätt som föreslås kraftigt begränsa vilka arbetslivserfarenheter som ska räknas som meriterande. Enligt vår bedömning gör utredaren en alltför snäv tolkning av de kompetenser som efterfrågas i den föreslagna kravprofilen när man skriver att det är svårt att se att en person som inte arbetat med kvalificerat juridiskt arbete skulle ha tillägnat sig någon av de egenskaper som efterfrågas (se s. 55 f.). I förslaget till kravprofil nämns bland annat personlig mognad, ansvarstagande, noggrannhet och samarbetsförmåga som viktiga egenskaper. JURO menar att arbetslivserfarenheter som med den snäva definitionen kvalificerat juridiskt arbete sållas bort mycket väl kan utveckla just de egenskaper som utpekats i kravprofilen. Så som JURO har förstått det kommer, med den nya definitionen, arbetslivserfarenhet från kriminalvården inte längre att räknas som meriterande. Detta trots att erfarenheter av sådant arbete dels bör anses vara meriterande för någon som i framtiden kan komma att arbeta inom rättsskipningen, dels kräver stora mått av personlig mognad, noggrannhet och samarbetsförmåga.

JURO hade önskat att förslaget innehöll en djupare analys kring ovan nämnda aspekter, konsekvenserna av förslaget samt hur förslaget förhåller sig till kravprofilens faktiska innehåll. I brist därpå menar JURO att det nuvarande systemet, där arbete med inslag av normtillämpning är meriterande, får anses utgöra en lämplig avvägning mellan intresset av att premiera juridisk kompetens och samtidigt inte utesluta erfarenheter som på andra sätt svarar mot kravprofilen. Med hänvisning till ovan anförda skäl är JURO även tveksam till förslaget att erfarenhet som inhämtats innan juristprogrammet inte längre ska räknas i meritvärderingen. Det bör enligt JURO inte spela någon roll när en för kravprofilen relevant erfarenhet inhämtats, såvida kraven i övrigt är uppfyllda. Sammantaget avstyrker JURO därmed utredningens förslag med avseende på arbetslivserfarenhet i samtliga delar.

3.4 Intervjuer

I rapporten utreds även möjligheten att införa intervjuer som ett urvalskriterium. JURO är principiellt positiva till intervjuer som urvalskriterium och menar att intervjuer utgör ett lämpligt komplement till skriftliga meriter och eventuella kapacitetstester. Detta särskilt om, som lyfts fram i rapporten, en kompetensbaserad intervju används. Därför är det synd att detta

urvalskriterium avfärdas av, enligt vår uppfattning, mer eller mindre uteslutande ekonomiska och praktiska skäl. JURO efterlyser en djupare utredning av möjligheten att använda sig av intervjuer i rekryteringen, bland annat med fokus på den roll som ny teknik och digitalisering skulle kunna spela i att överkomma de praktiska och ekonomiska svårigheter som identifieras i rapporten. Den utredning som Domstolsverket har gjort gällande intervjuförfarandet är av uppenbara skäl inte tillräckligt.

3.5 Sammanfattning

JURO anser att utredningen lämnar en del att önska vad gäller analysen av varför andra akademiska studier bör avskaffas som urvalskriterium. Detta då vikten av akademisk bildning inte beaktas. Trots detta anser JURO att fördelarna med ett avskaffande överväger nackdelarna.

Beträffande arbetslivserfarenhet menar JURO att det nuvarande systemet, där arbete med inslag av normtillämpning är meriterande, är att föredra framför förslaget att endast klart juridiskt inriktat arbete ska vara meriterande. Detta då förslaget att endast beakta klart juridiskt inriktat arbete framstår som obefogat restriktivt, inte minst sett till kravprofilens utformning.

Avslutningsvis anser JURO att möjligheterna att använda sig av intervjuer inte utreds på ett seriöst och förutsättningslöst sätt av utredaren. Utredningen bör i denna del återremitteras.

4. Meritvärdering och kvoter

JURO:s bedömning: JURO anser att examensbetyget bör tillmätas mindre betydelse än vad som föreslås i rapporten. Examensbetyget bör utgöra maximalt 50 % av den sammanvägda meritvärderingen. JURO uppmanar Domstolsverket att mer förutsättningslöst utreda alternativ till det sammanvägda meritvärderingssystemet.

4.1 Utredarens förslag i korthet

Utredarens förslag är att en sammanvägd meritvärdering även fortsättningsvis bör användas. Utredaren anser inte att ett kvotsystem är lämpligt att använda då inget av de på förhand utvalda urvalskriterierna ensamt kan påvisa alla kompetenser som efterfrågas i kravprofilen. Fördelningen i den sammanvägda meritvärderingen som utredaren förespråkar föreslås vara följande:

- 61 % examensbetyg,
- 26 % kapacitets- och personlighetstester,
- 13 % arbetslivserfarenhet.

4.2 Sammanvägd meritvärdering eller kvotsystem

I kapitel 2 konstaterar vi att examensbetygen inte bör tillmätas för stor betydelse. I denna del kommer vi presentera vårt förslag på hur en sammanvägd meritvärdering skulle kunna se ut. Domstolsverket utreder om antagningen till notarietjänstgöringen ska ske genom ett samlat

meritvärderingssystem eller genom ett kvotsystem. Utredaren har vid bedömningen av om ett meritvärderingssystem eller kvotsystem ska användas redan tagit fram en kravprofil utifrån sju kompetenser som en tingsnotarie bör besitta (juridiska kunskaper, analysförmåga, förmåga att uttrycka sig i tal och skrift, omdöme, noggrannhet, arbets- och stresshanteringsförmåga samt samarbetsförmåga). Utredaren konstaterar att inget av urvalskriterierna ensamt mäter alla kompetenser. Detta uttalande gäller de urvalskriterier som utredaren har bedömt som de relevanta för ett samlat meritvärderingssystem; examensbetyg, arbetslivserfarenhet och personlighets- och kapacitetstest. JURO håller förvisso med utredaren om att det hade kunnat bli olyckligt att använda dessa tre urvalskriterier som separata kvoter, men vill betona att det finns alternativa tillvägagångssätt där ett kvotsystem inte nödvändigtvis behöver innebära att just dessa tre kvoter används.

Ett tänkbart förslag hade till exempel varit att använda det sammanvägda meritvärderingssystemet enligt utredarens förslag för exempelvis 80 % av notarierna som ska antas, och rekrytera resterande 20 % av notarierna med ett helt separat förfarande. Ett sådant skulle kunna utgöras av andra rekryteringsformer som exempelvis arbetsprover och intervjuer. JURO anser inte att utredaren förutsättningslöst har utrett alternativ till det sammanvägda meritvärderingssystemet. JURO uppmanar därför Domstolsverket att vidare utreda användning av ett kvotsystem, då vi anser att det finns fler möjligheter att använda kvotsystem än de som presenteras i utredningen.

4.3 Examensbetygets del i meritvärderingen

JURO vill betona att ett sammanvägt meritvärderingssystem innebär att det kommer vara svårt för studenter att kompensera för att de inte har högsta betyg i alla kurser, särskilt om examensbetyget ges störst tyngd i urvalet. I det presenterade förslaget kommer examensbetyget att ges en något mindre betydelse än vid nuvarande antagningsförfarande, men examensbetyget får fortfarande klart störst tyngd. Det kommer således även fortsättningsvis vara svårt att kompensera för att man inte har högsta betyg.

JURO anser att betygen, oavsett om man använder sig av en sammanvägd meritvärdering eller ett kvotsystem, bör tillmätas mindre vikt. För att studiestressen och den psykiska ohälsan på juristprogrammet ska minska måste det vara möjligt att konkurrera om platserna till notarietjänstgöringen även om man inte har högsta betyg i alla ämnen. En förutsättning för detta är att examensbetyget inte ges klart störst tyngd i urvalet. JURO anser mot bakgrund av detta att betygen som mest bör utgöra 50 % av den sammanvägda meritvärderingen, och att ett större fokus bör ligga på de andra delarna i meritvärderingen. JURO anser att det är olyckligt att minska värdet av arbetslivserfarenhet och anser därför att arbetslivserfarenhet även fortsättningsvis bör utgöra omkring 20 % av den sammanvägda meritvärderingen. Att tillmäta annat än betyg en betydande andel i meritvärderingen har ett signalvärde gentemot studenterna och är en sådan åtgärd som vi tror hade kunnat spela en reell roll i arbetet för att motverka psykisk ohälsa på juristprogrammet. JURO uppmanar domstolsverket att se sitt ansvar i frågan om studenternas mående och ta vår oro på allvar.

Det viktigaste för JURO är att examensbetygen ges en avsevärt mindre betydelse än vad som är fallet i dag, förslagsvis:

- 50 % examensbetyg,
- 31 % kapacitets- och personlighetstester,
- 19 % arbetslivserfarenhet.

4.4 Sammanfattning

JURO anser att utredaren bör tillmäta examensbetygen en avsevärt mindre vikt än idag. Som mest anser JURU att examensbetygen bör uppgå till 50 % av den sammanvägda meritvärderingen. JURU anser även att utredaren på ett mer förutsättningslöst sätt bör utreda användning av ett kvotssystem och andra antagningsmetoder som alternativ till den sammanvägda meritvärderingen.

5. Förslaget i övrigt

JURO:s bedömning: JURU bedömer att nuvarande notariebetyg bör avskaffas och ersättas med godkänd/ej godkänd. JURU uppskattar att frågan utreds men anser att synpunkterna från domstolarna ges för stor tyngd i förhållande till notariernas och deras företrädares.

5.1 Utredarens förslag i korthet

Utredaren anser att det finns en risk för att avskaffandet av notariebetygen kan leda till en godtycklig betygsättning. Anställningsförfarandet anser man riskerar att bli osäkrare för vissa arbetsgivare om man inte använder sig av betyg. Därför anser utredaren att nuvarande betygssystem bör behållas. I övrigt föreslår utredaren att ta bort nuvarande paketjänstgöringar och tillgodoräknande av arbetstid.

5.2 Notariebetyg

I rapporten har de nuvarande notariebetygen utvärderats. Tingsrätterna och förvaltningsrätterna vill behålla nuvarande betygssystem och upplever att notarierna kommer be om liknande betyg även om det nuvarande betygssystem avskaffas. Även hovrätterna förutspår att notarierna skulle begära betyg även om nuvarande system avskaffades, och därför känna sig lika stressade. Argumenten för bibehållandet av notariebetygen är nästan uteslutande för att underlätta respektive anställningsprocess. Saco-S Domstol anser att så inte är fallet. Utan att väga in Saco-S Domstol direkt avvikande mening slår rapporten fast att notarierna antagligen kommer att begära ut betyg även i framtiden om nuvarande betygssystem tas bort och ersätts med omdömen som godkänd/ej godkänd.

De tingsrätter och förvaltningsrätter som inte vill behålla nuvarande system anger främst att betygen inte behövs och att betygen inverkar negativt på notariernas arbetssituation. Saco-S Domstol bedömer, likt en tredjedel av tingsrätterna och förvaltningsrätterna, att notariebetygen framkallar stress hos notarierna. Saco-S domstol tror inte att liknande omdömen kommer begäras från notarierna om betygssystemet avskaffas utan att enbart tjänstgöringsintyg skulle vara av intresse för notarierna. Av notarierna anser 77 % att nuvarande betygssystem borde avskaffas. Över hälften av notarierna upplever att nuvarande betygssystem påverkar arbetsmiljön negativt och orsakar stress.

JURO anser att nuvarande notariebetyg bör ersättas med godkänd/ej godkänd. Domstolarnas behov av en smidig rekryteringsprocess är självklart en viktig del i bedömningen. Det är dock möjligt att ha en anställningsprocess utan att helt förlita sig på notariebetygen.

Åklagarmyndigheten har till exempel angett att deras anställningsprocess skulle förändras minimalt om notariebetygen försvann. Om man ytterligare väger in den stress och negativa påverkan på notariernas miljö som nuvarande betygssystem orsakar anser JURU att fördelarna med att avskaffa nuvarande betygssystem för notarier överväger nackdelarna.

5.3 Avskaffande av pakettjänster

JURO vill uppmärksamma att de ändringar som föreslås för pakettjänsterna och avskaffandet av möjligheten att under vissa omständigheter förkorta notarietjänstgöringen sammanlagt kommer minska antalet notarieplatser med omkring 17 % (se s. 70 och 76). JURU är i grunden positiva till en sådan ändring men noterar samtidigt att det är oroväckande att så många platser nu försvinner. Vi hade gärna sett att rapporten uppmärksammade det ökade söktrycket som troligtvis inte kommer att minska. I skrivande stund har till exempel ännu inte studenter från juristutbildningen i Karlstad börjat söka notarietjänster. Ändringen kommer till största sannolikhet ytterligare öka pressen på studenter som vill ha en chans att söka notarietjänstgöring. Det kommer också leda till att ännu högre krav ställs på examensbetyg.

5.4 Sammanfattning

Sammantaget är JURU negativt inställda till att behålla nuvarande betygssystem för notarierna. Vi anser att det leder till en dålig arbetsmiljö för notarierna. JURU är i grunden positiva till avskaffandet av pakettjänster men varnar för att det kommer leda till en ännu större konkurrens om notarieplatserna.

6. Avslutande kommentar

Domstolsverket tycks i rapporten bekymra sig över betygshetsen på juristprogrammet. Denna betygshets nämns flitigt och Domstolsverket framstår som en stor statlig myndighet som nu tar sitt ansvar i frågan. Mot bakgrund av detta är det dock anmärkningsvärt att varken JURU, eller någon annan studentorganisation för den delen, har tillåtit komma till tals under processens gång. Redan under 2018 framförde JURU önskemål om att få tycka till om förslaget, vilket Domstolsverket då valde att tacka nej till. Först under sen vår 2019 lyckades JURU, med viss hjälp av universiteten, tala sig till en plats på remisslistan. Vidare förekommer direkt felaktig information i förslaget när Domstolsverket påstår att man låtit ett hundratal studenter i Lund lämna synpunkter på uppdraget. Detta stämmer inte. JURU har undersökt frågan och närvarande studenter samt representanter från Juridiska fakulteten i Lund delar inte alls den beskrivning som ges i rapporten (se s. 10). Det tillfälle som Domstolsverket syftar på var ett renodlat informationstillfälle om nuvarande notarietjänstgöringen. Uppdraget och reformen diskuterades överhuvudtaget inte. JURU ställer sig starkt kritiska till att studenterna inte har getts möjlighet att delta i arbetet med rapporten.

Vidare vill JURU rikta kritik mot delar av rapportens utförande som ger anledning att ifrågasätta om utredningen har genomförts förutsättningslöst. Som exempel kan nämnas att

Domstolsverket drar långtgående slutsatser om intervjuförfarandet som rekryteringsmetod utifrån en ytterst liten försöksverksamhet (se s. 19). Dessutom undersöker Domstolsverket hur bra tingsnotarierna är enbart genom att räkna förekomsten av ordet synnerligen i deras notariebetyg (se s. 35).

Domstolsverket har äntligen uppmärksammat att det råder problem med betygshets, studierelaterad stress och psykisk ohälsa på juristprogrammet. JURO är positiva till att vikten av betyg i och med förslaget skulle ges mindre betydelse vid framtida antagningar till notarietjänstgöringen. Samtidigt finns en rädsla för att förslaget är långt ifrån tillräckligt för att göra en verklig skillnad gällande dessa frågor. JURO:s förhoppning är att förslaget revideras. JURO anser även att rapporten tyder på ett behov av en mer förutsättningslös utredning genomförd av en oberoende utredare. De förändringar som föreslås är förvisso ett kliv i rätt riktning. JURO hoppas bara att det inte är det enda kliv vi kommer att få se under de kommande decennierna. Om inte Domstolsverket tar studenternas oro på allvar måste snart frågan om betygens vara eller inte vara på juristprogrammet lyftas upp för diskussion.

JURO är en nationell samarbetsorganisation för Sveriges juriststudenter. JURO inrättades 1993 och består av utbildningsansvariga från samtliga sju Juridiska Föreningar i landet. I beredningen av remissvaret har utöver Victor Abrahamsson, ordförande JURO, även Frida Gommel, ordförande JF Uppsala, Ella Sjöbeck, ordförande JF Lund, samt Jakob Matell, utbildningsansvarig JF Örebro, deltagit.

Lördagen den 3 december 2019, Göteborg

JURO genom

Victor Abrahamsson, ordförande